

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Gfv.30.081/2025/7.

A tanács tagjai: dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna a tanács elnöke

dr. Osztovits András előadó bíró

dr. Darákné dr. Nagy Szilvia bíró

dr. Hajdu Edit bíró

dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes: felperes1 „f.a.” (cím1.)

A felperes képviselője:

Stajz Ügyvédi Iroda (cím2, ügyintéző: dr. Stajz Annamária ügyvéd)

Az alperes: alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

dr. Sandl Judit ügyvéd (cím4)

A per tárgya: vállalkozói díj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.188/2024/6-II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 36.G.41.311/2021/121-I.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését – a perköltségre is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, e körben az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és az alperes meghíúsulási kötbér iránti viszontkeresetét elutasítja. Ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Megállapítja, hogy a peres felek az első-, a másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – a Nemzeti Adó és Vámhivatal illetékbevételi számlájára – 1.750.000 (egymillió-hétszázötvenezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Megállapítja, hogy 1.750.000 (egymillió-hétszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes a B. belterület helyrajzi szám1 és helyrajzi szám2 alatt található ingatlanon a tulajdonos megrendelése alapján generálkivitelező fővállalkozóként társasház építését végezte.

[2] 2018. április 5-én az alperes alvállalkozási szerződést kötött a felperessel, a munkák szerződés- szerű teljesítésének ellenértékeként az alperes által a felperesnek fizetendő fix átalány vállalkozói díj teljes összege 724.700.000 forint plusz áfa. A felperes jogosult a vállalkozói díj 30%-ának, azaz 217.410.000 forintnak megfelelő összegű előleget igényelni alperestől, díjbekérő vagy proforma számla útján egy, az alperes által elfogadott tartalmú előleg visszafizetési bankgarancia egyidejű szolgáltatásával.

[3] A szerződés 4.1. pontja rendelkezett arról, hogy az alperes 2018. 18. hetén (2018. április 30. és május 6. között) a munka megkezdéséhez szükséges mértékben kötelezettséget vállalt a munkaterület átadás-átvételére. A konkrét időpontvállalás megerősítette a szerződés mellékletét képező ÁSZF 12.1.a) és az ÁSZF 14.1. pontját, miszerint megfelelő határidőn belül az alperes köteles a munkák megkezdésére alkalmas munkahely átadására, a munkahelyet a munkák megkezdésére és a folyamatos munkavégzésre alkalmas, a felperes által az ajánlattétel során megtekintett, megismert, munkavégzésre alkalmasnak ítélt állapotban a felperes rendelkezésére bocsátja az egyedi szerződésben meghatározott napon.

[4] Az alperes a szerződés 5.1. pontja alapján a felperes részére nettó 217.410.000 forint előleget fizetett meg. Az előleg visszafizetésének biztosítására a felperes átadta alperes részére a C. P. E. M. Á. Biztosító Zrt. által kiadott ... számú előleg visszafizetési garancia kötelezvényt.

[5] 2018. október 9-én kelt naplóbejegyzésben a felperes a megfelelő munkaterület hiányára hívta fel az alperes figyelmét. Rögzítette, hogy a munkaterületen az alperes, illetve az érdekkörében eljáró más alvállalkozók törmelékeket halmoztak fel, a lakásokban építőanyagot deponáltak, ezzel az épületgépészeti szerelést ellehetetlenítették. Rögzítette azt is, hogy a munkaterület a 3. szinten és onnan felfelé a munkavégzésre nem alkalmas, valamint kérte ennek az állapotnak a mielőbbi megszüntetését.

[6] 2018. november 6-án kelt levelében az alperes jelezte, hogy felperes késedelembe esett és kérte a munka felgyorsítását, továbbá újabb ütemezés elkészítését. Az építési napló 2018. november 7-i bejegyzésében ugyanezt rögzítette.

[7] A felek ezt követően írásban egyeztettek egymással. 2018. november 9-én kelt válaszában a felperes jelezte, hogy a késedelem az alperesi oldalon felmerült körülmények miatt áll fenn. Kérte az alperest, hogy bocsássa rendelkezésére a projekt valós állásához igazodó aktuális generálkivitelezési ütemtervet. Az alperes nem tett eleget a kérésnek.

[8] 2018. november 11-én kelt levelében az alperes arra utalt, hogy a felperes késedelembe esett, és vitatta az alperesi érdekkörben felmerült akadályozó tényezők súlyát. Visszautasította a felperes szerződésmódosításra vonatkozó javaslatát. Hangsúlyozta, hogy 2018. október 12-én csökkent értékben adott teljesítési igazolást felperesnek.

[9] 2018. november 20-án kelt levelében a felperes közölte az alperessel, hogy a helyzet rendezéséig felfüggeszti a munkavégzést. Biztosította az alperest, hogy az akadályok elhárulását követően készen áll a folytatásra.

[10] 2018. november 28-án kelt nyilatkozatában az alperes a szerződést felmondta a felperes késedelmére, a munkaterületről való levonulás jogellenességére hivatkozással. Utalta arra is, hogy a felperes az alvállalkozói felé fizetési késedelembe esett. Az ÁFSZ 22.5. és 22.6. pontjára hivatkozással felszólította a felperest, hogy a munkavégzést hagyja abba és ürítse ki a munkaterületet.

A kereseti kérelem és az alperes ellenkérelme

[11] A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 134.595.042 forint vállalkozói díj és járulékai, továbbá 127.105.162 forint szerződésszegéssel okozott kár és járulékai megfizetésére. Keresetének jogalapjaként a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 6:238. §-át, 6:179. § (1) bekezdését, 6:180. § (2) bekezdését, 6:142. §-át, 6:143. § (3) bekezdését, 6:522. § (2) bekezdését és 6:155. § (1) bekezdését jelölte meg.

[12] Keresete megalapozásául előadta, hogy a szerződés 4.1. pontjában foglaltak ellenére 93 nap késéssel kapta meg a munkaterületet, de akkor is csak részlegesen és a munkavégzést a későbbiekben is több körülmény akadályozta. Vitatta az alperes felmondásának jogszerűségét. Az alperes felhívására hagyta el a munkaterületet, a szerződés erre tekintettel a teljesítés lehetetlenülése miatt 2018. november 28-án szűnt meg, amelyért az alperes felelős. Az alperessel szemben szerződésszegéssel okozott kár címén az elmaradt hasznát és a meg nem valósult teljesítés előkészítésével kapcsolatos költségeit érvényesítette.

[13] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érvelése szerint a projektben fellépő késedelem nem az ő, hanem a felperes érdekkörében felmerült okok miatt következett be. A munkaterület átadását 2018. július 16-ra módosították, a felperes azt ennek ellenére 2018. július 24-ig nem vette át, majd 2018. augusztus 8-ig azon nem végzett munkát, az első, megfelelő létszámmal felvonuló munkavégzése 2018. augusztus 14-én történt.

[14] Viszontkeresetet terjesztett elő, amelyben a felperest 120.000.000 forint és járulékai, valamint 72.470.000 forint késedelmi kötbér és 72.470.000 forint meghiúsulási kötbér és járulékai megfizetésére kérte kötelezni a Ptk. 6:183. §-a, 6:179. § (1) bekezdése, 6:126. § (1) bekezdése és 6:153. §-a alapján. E körben állította, hogy az alvállalkozási szerződés felperes érdekkörében felmerült meghiúsulása következtében jogosult az előleg visszakövetelésére. A felperes összesen 72 napos késedelme és az alvállalkozási szerződés felperes érdekkörében felmerült meghiúsulása miatt összesen 144.940.000 forint kötbér követelése keletkezett. A kötbér mértékének meghatározása körében a Ptk. 6:189. §-át és az ÁSZF 29.3.b. pontját jelölte meg. A meghiúsulási kötbérigényét a Ptk. 6:180. § (2) bekezdésére, az alvállalkozási szerződés 7.1. pontjára és az ÁSZF 29.2. pontjára alapította.

[15] A felperes a viszontkereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú határozat

[16] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 72.470.000 forintot és annak járulékait. Ezt meghaladóan a viszontkeresetet elutasította.

[17] A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként megállapítható, hogy az alvállalkozási szerződés 4.1. pontjában meghatározott határidőben, azaz 2018. április 30. és május 6. között a munkaterület átadására nem került sor. Az alperes a felperes részére az alvállalkozási szerződés hivatkozott pontjában meghatározott időponthoz képest késve adta át

a munkaterületet, amely késedelem az alperes terhére róható, a késedelem időtartama 79 nap volt.

[18] 2018. november 20-án a felperes a munkaterületről nem a felek közötti szerződésben foglaltaknak megfelelően vonult le, a szerződés alapján elszámolási vitára hivatkozással ezt jogszerűen nem tehetette meg, még abban az esetben sem, hogy az alperes akadályozta a felperes munkavégzését. A felperes részére mindig rendelkezésre állt a munkaterület egy része, így a felperes teljesítése semmiképpen sem vált lehetetlenné. Az alperes ezért jogszerűen gyakorolta a felmondási jogát a felperesnek a munkaterületről történt jogellenes levonulása miatt, amely indokot a felmondás tartalmazta és az megfelelt az ÁSZF 22.2. pontjában foglaltaknak.

[19] Az elsőfokú bíróság a késedelmi kötbér megfizetésére irányuló viszontkereset vonatkozásában kifejtette, hogy az alperes alappal nem hivatkozhat a felperes késedelmére, mivel 79 napos késedelemmel adta át a munkaterületet a felperes részére, amely késedelem a Ptk. 6:150. § (2) bekezdése alapján a felperes késedelmét kizárta. A felperes késedelmét kizárta az a körülmény is, hogy az alperes nem biztosította a felperes számára a teljesen akadálymentes munkavégzést. A meghíúsulási kötbér tekintetében az ÁSZF 29.2.a) pontjára utalt: a felperes jogellenesen vonult le az építkezés területéről 2018. november 20-án, amely miatt az alperes jogszerűen mondta fel a vállalkozási szerződést. Az alperes meghíúsulási kötbérigénye tehát megalapozott volt, amelynek mértékét az ÁSZF 29.2.a) pontja, valamint a vállalkozási szerződés 7.1.ii. alpontja határozták meg.

[20] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta.

[21] A fellebbezés indokaira tekintettel úgy ítélte: a felperes a 2018. november 20-i munkaterületről való levonulással egyértelműen kifejezte azt a szándékát, hogy nem kívánja a szerződést teljesíteni. A felek szerződése nem rendelkezett a teljesítés felfüggesztéséről, azt egyéb jogszabály sem alapozta meg, ezért a munkaterületről való levonulás a szerződés teljesítésének megtagadását jelentette. Ezért azt kellett vizsgálni, hogy a felperes jogos okkal vagy jogos ok nélkül tagadta-e meg a teljesítést a munkaterületről történő levonulással.

[22] A másodfokú bíróság szerint a felek közötti elszámolási vita, a teljesítési igazolás kiadásának elmaradása nem alapozta meg a felperes részéről a teljesítés jogos okkal történő megtagadásának megállapítását. A rendelkezésre álló bizonyítékokból megállapítható volt az alperes részéről a felperes munkavégzésének akadályoztatása, azonban annak mértéke nem lehetetlenítette el a felperes munkavégzését, csak korlátozta. A felperes az akadályozó tényezők fennállása ellenére is tudott munkát végezni, ezért az akadályozó tényezők, az alperes közbenső szerződésszegése nem indokolták a felperes részéről a munkaterületről való levonulást, mivel a felperes az akadályozó tényezők ellenére is tudott munkát végezni.

[23] A peres felek üzenetváltásaira, egyeztetéseire tekintettel az állapítható meg, hogy a felperes 2018. november 20-án a munkaterületről való levonulásával a Ptk. 6:183. §-a szerint a szerződés teljesítését jogos ok nélkül tagadta meg. Az alperes választása szerint ezért a szolgáltatás lehetetlenné válása jogkövetkezményei alkalmazásával a Ptk. 6:179. § (1) bekezdése értelmében a felek közötti szerződés már a munkaterületről történő felperesi

levonulással, a teljesítés megtagadásával megszűnt. Ebből következik, hogy az alperes felmondása jogellenességének vizsgálata szükségtelen volt, mivel az a szerződés megszűnésére nem hatott ki és a Ptk. 6:180. § (2) bekezdése értelmében a felperes más kártérítési igényét sem alapozta meg. Ugyanakkor a teljesítés megtagadásával a vállalkozási szerződésnek a meghíúsulási kötbérrel összefüggő feltételei teljesültek, ezért a felperesnek a viszontkereset elutasítására vonatkozó fellebbezési kérelme is megalapozatlan.

[24] A másodfokú bíróság utalt arra, hogy a felperes az alperes által is elismert vállalkozói díjon felüli díjigénye kapcsán tévesen hivatkozott a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) 265. §-ának sérelmére. A bizonyítási szükséghelyzetre való hivatkozást a perfelvételi szakban kell előterjeszteni a Pp. 170. § (5) bekezdése értelmében, amely határidőt a felperes elmulasztotta.

[25] A másodfokú bíróság a Pp. 373. § (1) bekezdése alapján elutasította a felperesnek a meghíúsulási kötbér mérséklésére irányuló kérelmét, mivel azt meg nem engedett ellenkérelem változtatásnak minősítette.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[26] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a keresetének helyt adó és az alperes viszontkeresetét elutasító határozat, másodlagosan az elsőfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára utasító határozat meghozatalát.

[27] A jogerős ítélet a Pp. 265. § (2) bekezdés a) és c) pontjaiba és (3) bekezdésébe, a Pp. 300. § (1) bekezdésébe, a Pp. 369. § (4) bekezdésébe, 370. § (4) bekezdésébe, Ptk. 6:238. §, 6:179. § (1) bekezdés, 6:180. § (2) bekezdés, 6:248. § (1) bekezdés b) pont, 6:150. § (1) és (2) bekezdésébe, és a Ptk. 6:8. § (1) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő.

[28] Felülvizsgálati érvelésében előadta, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékok kirívóan okszerű mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy a felperes 2018. november 20-i munkaterületről történő levonulása azt a szándékát fejezte ki, hogy nem kívánja a szerződést teljesíteni. Ehhez képest a felek levelezéséből és a levonulást követő felperesi magatartásból is az állapítható meg, hogy a felperes célja mindvégig az volt, hogy az alperest rászorítsa a szerződés szerinti teljesítésre és elérje, hogy az alperes biztosítsa a munkavégzéshez megfelelő munkaterületet, ami a szerződés szerint az alperes feladata és kötelessége lett volna. Az alperes az általa biztosított munkaterületen a munkavédelmi előírásokat sem biztosította, az eljáró bíróságok nem vették figyelembe, hogy az alperes magatartása nem volt szerződésszerű és különböző módokon folyamatosan akadályozta, illetve ellehetetlenítette a felperes munkavégzését.

[29] A felperes 2018. november 20-án kelt leveléből sem vonható le az a következtetés, hogy a levonulás, a munkavégzés felfüggesztésének egyetlen oka a teljesítési igazolás kiadásának hiánya. A levél utolsó bekezdése azt tartalmazza, hogy a felperes egyértelműen egy átfogó megállapodás megkötését kérte az alperestől. A felperes nem tagadta meg a

teljesítést, sem a levonuláskor, sem azt követően, ezért a másodfokú bíróság tévesen értelmezte az alperes magatartását szerződés megszüntetési okként.

[30] A felperes utalt arra is, hogy a másodfokú bíróság felülmérlegelte a szakértői véleménynek azt a megállapítását, hogy az alperes 85 napos késedelemmel adta át a munkaterületet. Ez olyan szakkérdés, amelynek megállapítása szakértői kompetenciába tartozik, a másodfokú bíróság attól nem térhetett volna el.

[31] A másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságtól részben eltérő álláspontjára tekintettel anyagi pervezetés körében kellett volna tájékoztatnia a felperest arról, hogy a védelmi előírások biztosításának hiányát neki kell bizonyítani. A másodfokú bíróság tévesen állapította meg a bizonyítási szükséghelyzet hiányát is, annak alkalmazásának feltételei a per során fennálltak.

[32] A felperes utalt arra, hogy a felek között fennálló vállalkozási szerződés teljesítése során annak rendelkezéseit betartotta, az alperessel együttműködve a tőle elvárható gondossággal járt el. Az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatainak tartalmából megállapítható volt, hogy kérte az alperes viszontkeresetében érvényesített kötbér követelés összegének mérséklését.

[33] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Állította, hogy a jogerős ítélet a felperes által hivatkozott indokokból nem jogszabálysértő. Az eljáró bíróságok a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapították meg a tényállást és abból helyes jogi következtetést vontak le.

A Kúria döntése és jogi indokai

[34] A Kúria Pp. 406. § (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozó joggyakorlata alapján a felülvizsgálati eljárás tárgya a jogerős ítélet. A felülvizsgálati kérelmet benyújtó félnek ezért azt kell megjelölni, hogy a jogerős ítélet mennyiben és milyen okból jogszabálysértő (BH2019. 276., BH2018. 53.). Ebből is következik, hogy nem felel meg a felülvizsgálati kérelemmel szemben támasztott törvényi elvárásoknak, ha a fél az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltak helyt helytállóságát vitatja, ha az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésben megjelölt jogszabálysértéseket szó szerint megismétli. A Kúria ezért a felperes felülvizsgálati kérelmének „B” részében az elsőfokú ítélet jogszabálysértésére vonatkozó jogi érvelést érdemi elbírálásra alkalmatlannak találta.

[35] A Pp. 413. § (1) bekezdés b) pontja alapján a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti (Gfv.VII.30.025/2021/7.).

[36] A felperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a keresetének helyt adó és a viszontkeresetet elutasító határozat meghozatalát, a felülvizsgálati kérelme „C” részében az általa megjelölt megsértett jogszabályhelyekre vonatkozó jogi álláspontja körében csak a viszontkereset tekintetében fejtette ki indokait. Okfejtésében sérelmezte a bizonyítékok értékelését is, megsértett jogszabályhelyet viszont [Pp. 279. § (1) bekezdés] nem jelölt meg. A Kúria ezért a jogerős ítélettel megállapított tényállásból indult ki.

[37] A fentiekre figyelemmel a Kúria érdemben a jogerős ítéletnek csak a nemteljesítési kötbérnek helyt adó részét vizsgálhatta a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között.

[38] A felülvizsgálati kérelem e körben alapos.

[39] A jogerős ítélettel megállapított és a peres felek részéről e körben nem vitatott tényállás szerint a felek alvállalkozási szerződést kötöttek, amelyben – többek között – rögzítették, hogy az alperes fővállalkozó mikor adja át a munkaterületet a felperes alvállalkozónak. Abban sem volt vita a felek között, hogy az alperes ennek a kötelezettségének nem tudott maradéktalanul eleget tenni, a vita éppen abból alakult ki a felek között, hogy az alperes késedelme miatt a felperes mikor, milyen munkálatokat tudott, vagy tudott volna szerződésszerűen teljesíteni.

[40] Nem vitatott a tényállásának az a része sem, hogy a felek több alkalommal egyeztettek egymással megoldást keresve a kialakult helyzetre. Az eljáró bíróságok egybehangzóan állapították meg azt is, hogy az alperes nem tudta ezen egyeztetések eredményeként módosított határidőkben sem a szerződésben eredetileg vállalt kötelezettségét maradéktalanul teljesíteni, a megjelölt munkaterületet teljes egészében, korlátozás mentesen a felperesnek átadni.

[41] A Kúria megítélése szerint ezekre az előzményekre tekintettel kell a felperes 2018. november 20-i keltezésű nyilatkozatát és munkaterületről történő levonulását értékelni. A felperes felülvizsgálati kérelmének érdemi elbírálására alkalmas részében a jogerős ítéletnek azt a megállapítását támadta, hogy ezzel a nyilatkozattal és magatartással a felperes egyértelműen azt a szándékát fejezte ki, hogy nem kívánja a szerződést teljesíteni. Ezzel szemben a felperes a per során mindvégig és a felülvizsgálati kérelmében is következetesen azt állította, hogy a célja ezzel az volt, hogy az alperest rászorítsa a szerződés szerinti teljesítésre és elérje, hogy az alperes biztosítsa a munkavégzéshez megfelelő munkaterületet.

[42] A Kúria nem értett egyet a másodfokú bíróságnak ezzel a jogkövetkeztetésével. A felek közötti alvállalkozási szerződés, a perben kihallgatott tanúk és a becsatolt szakértői vélemény alapján is az volt megállapítható, hogy a több száz lakásból álló lakópark kivitelezése során az alperes fővállalkozó számos alvállalkozóval kötött szerződést és kellett azok alapján az egyes munkavégzési folyamatokat az alvállalkozók között is koordinálnia. A felperes mindvégig eleget tett együttműködési kötelezettségének, késedelem nélkül és folyamatosan jelezte az alperesnek, hogy milyen akadályai vannak az általa vállalt szerződésszerű teljesítésnek, amely akadályok a többi alvállalkozó tevékenységéhez, az alperes ezzel kapcsolatos kötelezettségeinek elmulasztásához kötődtek. A felperes a 2018.

november 20-i keltezésű nyilatkozatában is utalt arra, hogy az általa vállalt munkákat folytatni kívánja.

[43] A Kúriának a felülvizsgálati kérelem alapján azt kellett vizsgálnia, hogy a szerződésszegésnek melyik esetek valósult meg: a teljesítés Ptk. 6:179. §-a szerinti lehetetlenné válása (felperes), vagy a teljesítés Ptk. 6:183. §-a szerinti megtagadása (alperes), amelynek eldöntése az alperes viszontkeresetében érvényesített meghiúsulási kötbér megítélésére is kihat.

[44] A Ptk. 6:179. § (1) bekezdése értelmében a teljesítés lehetetlenné válása azt a szerződésszegési esetet nevesíti, amikor a szerződés teljesítése a szerződéskötés után beállott körülmények miatt meghiúsul. A Ptk. 6:180. § szabályozza a lehetetlenné válásért való felelősség eseteit: ha azért egyik fél sem felelős, akkor a feleknek el kell számolnia egymással, az egymásnak nyújtott szolgáltatás pénzbeni ellenértékeket meg kell téríteni. Abban az esetben, ha a teljesítés lehetetlenné válásáért az egyik fél felelős, a másik fél szabadul teljesítési kötelezettsége alól.

[45] A Ptk. 6:183. §-a alapján a teljesítés megtagadása feltételezi, hogy a szerződésszegő fél egyértelműen és félreérthetetlenül kifejezze azt a szándékát, hogy teljesíteni sem a teljesítési időben, sem később, vagyis egyáltalán nem kíván. Ilyen esetben nyílik meg a választási lehetőség a másik fél számára, hogy megkísérelje bírósági kényszereszközökkel a teljesítést természetben kikényszeríteni, vagy pedig, ha erre nem lát esélyt vagy nem látja értelmét, a teljesítés meghiúsulásának következményeit válassza (Pfv.V.20.950/2021/5.).

[46] A jogerős ítélet az alperes nyilatkozatából azt az jogkövetkeztetést vonta le, hogy a teljesítést a felperes jogos ok nélkül tagadta meg.

[47] A Kúria nem fogadta el a jogerős ítélet szerinti értelmezést.

[48] A felperes a 2018. november 20-i nyilatkozatával, illetve a korábbi nyilatkozataiból nem állapítható meg, hogy a perbeli alvállalkozási szerződés egyáltalán nem kívánta teljesíteni. Nem a véglegesség szándékával vonult le a munkaterületről, hanem az addigi egyeztetések sikertelenségét fejezte ki ezzel. Az alperesnek az a magatartása, hogy a perbeli alvállalkozási szerződésben vállalt alapvető kötelezettségének, a munkaterület biztosításának csak jelentős késedelemmel és akkor sem teljeskörűen tudott eleget tenni, megalapozta a felperes részéről a teljesítés lehetetlenné válására való hivatkozás. Erre való tekintettel a felperes szabadult teljesítési kötelezettsége alól, ezért nem kötelezhető a szerződés szerinti meghiúsulási kötbér megfizetésére.

[49] A Kúria mindezekre figyelemmel a Ptk. 6:183. §-ba ütköző jogerős ítéletet a viszontkeresetnek helyt adó részében a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, e körben az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az alperes meghiúsulási kötbér megfizetése iránti viszontkeresetét elutasította.

[50] A Kúria utal arra, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében megjelölt, az anyagi pervezetésre és a bizonyítási szükséghelyzetre vonatkozó jogszabálysértésekre hivatkozásait

nem találta alaposnak. A másodfokú bíróság érdemi döntésének része volt a felperes 2018. november 20-i nyilatkozatának értékelése, ezzel kapcsolatban pervezetési, tájékoztatási kötelezettsége nem volt. A másodfokú bíróság helyesen állapította meg az is, hogy a felperes a Pp. 170. § (5) bekezdése szerinti bizonyítási szükséghelyzetre való hivatkozása elkésett.

[51] A Kúria döntése alapján mindhárom fokú eljárásban a pernyertesség és a pervesztesség aránya közti különbség nem jelentős, a Kúria ezért a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy a peres felek az elsőfokú-, a másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik. A felperes – Itv. 62. § (1) bekezdés i) pontja szerinti – illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 3.500.000 Ft felülvizsgálati eljárási illeték felét, 1.750.000 Ft-ot, a felülvizsgálati kérelem részleges eredményességére tekintettel a Pp. 101. § (1) bekezdése alapján az alperesnek kell megfizetni. Tájékoztatja az alperest, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 1320000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetni. A megfizetés során közleményként fel kell tüntetni a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának számát és a fizetésre kötelezett (alperes) adóazonosító számát.

[52] A Kúria a döntését a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 376. § (1) bekezdés a) pontja szerint tárgyaláson hozta meg.

[53] A Kúria ítélete elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2025. június 17.

dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, dr. Osztovits András s.k. előadó bíró, dr. Darákné dr. Nagy Szilvia s.k. bíró, dr. Hajdu Edit s.k. bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő